

נאר של נייר

ייתם ראובני והאכסהיביציוניזם * מאיר ויזלטיר

והפוקר * פלוגיאט ו/או שיר-מקורי * איוון איליץ' נגד הרפואה

המודרנית * המינון הסיפרותי של פרופ' דן מירון

דואר חוזר

פלונטר פלוס

סביר היה להניח שסיפרו של המשורר מנחם בן, פלונטר יעורר שעורריה רבתי בקריית-הספר הישראלית, ובעיקבותיה גל של תגובות וזעמות מצידם של כמה משוררים וסופרים ישראליים. עוצמת ההשיפה שבה פתח ופיענח מנחם בן, זעיר מעולמם

ייתם ראובני אכסהיביציוניסט

הלא רוחני של בנייה-האליים שוכני האולימפ פוס התרבותי המסובסד בישראל, הפכה את פלונטר לרבי-מכר הסרתקדים בשטח זה תוך שבועיים. כמה מהתגובות הניזו עמות על סיפרו של בן, הגיעו למדור זה, והרי הם בלוית הערות:

נמר, נמר
אנב סקירת סיפרו החדש של מנחם בן "פלונטר", מצוין דן עומר במדורו "נמר של נייר":
"הספר, פלונטר" הינו הספר האישי והחושפני ביותר שפורסם אי פעם מאת סופר ומשורר עברי, ובעומק השיפתו הוא מעמיק מחברים כמו ייתם ראובני, המתגדרים בחשיפתם, כאכסהיביציוניסטים "כי יושר ועומק".
נמר, של נייר, שפורסם בהעולם הזה! מן ה"5.7.78", כותב מר עומר עלי:
"ייתם ראובני הוא הסופר הצעיר וה" מייצג ביותר של דור סיפרותי חדש, שניתן לכנותו, דור בן המילחמות... כתיבתו של ייתם ראובני פניה אל העתיד, ולעיתים היא מהפכנית בנופי תיאור שלי" - צריך להיות שלה, אני משער - "על כל פנים, בעד ההזייה" (זהו שם סיפרו) מהווה אחד המוסמכים החברתיים המרתקים ביותר שראו אור כארץ בשנים האחרונות."
ייתם ראובני

ההזייה של ייתם ראובני

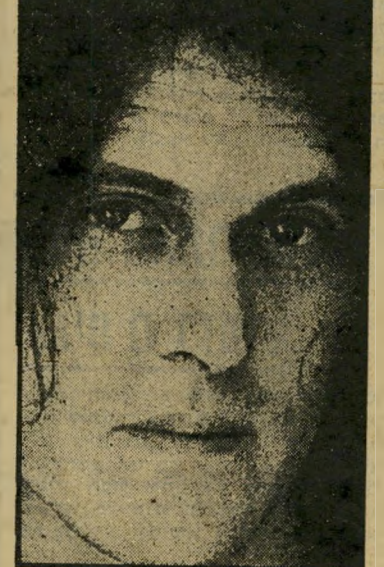
ייתם, ייתם אגב עלייתו על פיסגת ההימאליה, הצליח מטפס ההרים הניו-זילנדי, אדמונד היר לארי, להעפיל מעל לגובה שאליו הגיע משה רבנו בהעפילו על פיסגת הור-ההר.

כן עשה מנחם בן כחשיפת עצמו בפלונטר לעומת סיפוריך בעד ההזייה, ומנחם בן עשה זאת בלא נזקקות לאכסהיביציוניזם שאתה כה נזקק לו. באשר להשערותך בעניין נופי התיאור שלו אין בכונתי להיגרר להבחנותיך בין זכר לנקבה.

עודני מסכים שסיפרך זה מהווה אחד המיטמכים החברתיים המרתקים ביותר... והדבר אינו משנה את אפקט-האכסהיביציוניזם גיוס ה"גל". עודני חושב שיתם ראובני הוא מהקולות המבטיחים ביותר של הסיפרות הישראלית החדשה, אך יחד עם זאת, שהפער בין קולו המבטיח של ראובני לבין יכולת הקיום שלו, מתקדם כפער שבין מדד יוקר המחיה הישראלי ללירה הישראלית.

תגובה בעלת אופי שונה במיקצת, היא תגובתו של המשורר מאיר ויזלטיר, וזו לשונה:

א.נ., אנשים תמימים, הסבורים כי דרכים הנדפסים בעיתונות משקפים את המציאות,

מאיר ויזלטיר שירפו את הספר הזה

הביאו לידיעתי קטע שנדפס בגליונה האחרון (העולם הזה 2163). תחת כותרת שמנה, "פוקר ויזלטיר", מעלה סופרכם דן עומר למי שרוצה להאמין לו: "אחד מן הסודות הכמוסים ביותר של תתי-הבחימה המשוררית של תל-אביב, הוא הספורט השירי המכונה, פוקר-עם-מאיר-ויזלטיר, ופירחיי-משוררים רבים נאלצו לעבור בעד לקבלים ה"גל"..."

מישפט זה הוא דוגמה טובה למכניקה הנקטה בדין דן עומר בכליל הצא"י האמת, הפיברוקים וההתחשבות הניצ"תלות, שאותם הוא מדפיס אצלכם מדי שבוע במסווה של מידע על הנעשה בתחום הסיפרות והתרבות. ניתן לסכם מכניקה זו בצורת מתכון: קח רסיס עלוב של מידע נטול-עניין משלעצמו (למשל, סופרים אינם כותבים 24 שעות ביממה, ולפעמים - שומרי שמיים! - הם אפילו משחקים בקלפים). הוסף לו גידוף סתמי ("תתי-בחימה"), רצוי בתוספת גוון לוקאלי אנטי-תל-אביבי, נפח את התבשיל בקיש" קוש חסר-ישחר ("אחד מן הסודות הכמוסים ביותר..."), ולבסוף - בלי זה אי אפשר

— תכל אותו היטב בשקף גם (למשל, "פירחיי-משוררים רבים נאלצו לעבור בעד לקבלים ה"גל"...). לא נראה אם השקף גלוי לכל היודע כמה מדובר - התבשיל לקורא התמים כבר מוכן. דן עומר כנראה איננו יודע אחרת, ובעשייה מסוג זה מתחילים וניתמרים כי שוריו וכישרונותיו; אבל האם גם "העולם הזה" איננו יודע אחרת? מאיר ויזלטיר

מסורר ניכבד, אנשים תמימים, הסבורים ששירה טובה נועדה לשקף את העדיית של כל חברה, הביאו לידיעתי עוד קטע שנידפס ברשימת הביקורת על הספר פלונטר מאת מנחם בן, קודם הקטע פוקר ויזלטיר, ובה צוטט קטע מסיפרו של מנחם בן, ובו רשום: "כמה מן החברים הטובים ביותר שלי, או האני שים שאותם הכי כיבדתי ואיתם התרועעתי הכי הרבה, לא שירתו בצה"ל. מעולם לא שוחחרו במהלך השירות ע"י הפטיכיאטור הצבאי, אך הצליחו להשתחרר. מאיר ויזלי טיר (אחד האנשים הכי חזקני-שפיות שאני מכיר) שחרר מהצבא אחרי שנה וחצי (מתוככם הושם כמה חודשים בבית-חולים לחולי-נפש ועכו - רק כדי להכניס אותו ללחץ, אני חושב - כי פשוט הניחו אותו בין החולים. לא טיפלו בו, לא הוינו אותו בתרופות. לא דיברו איתו. כלום. פשוט הניחו אותו בין המאושפזים, והוא טיפר לי על התקופה הזאת דברים יפהיים)... בנקודה זאת, העיר כותב שורות אלה, בטכניקה המקובלת עליו לדיברי ויזלטיר, "בליל צצאיי-אמת, הפיברוקים וההתחשב" ניות הנפתלות..." את ההערה הבאה: "ברשומותיו של כותב ביקורת זה, שוויול" טיר היה מיווד עימו בראשית שנות ה'60, מצוייה התרשמות שונה לחלוטין מייסורי ויזלטיר הצעיר..." ומאוד מפתיע, מדוע הקטע וההערה המצוטטים כאן, אינם מוזכרים כלל במכתבו הנועם של ויזלטיר על לשונו של כותב שורות אלה. באשר לקטע שאותו מצטט ויזלטיר, כי

אנתולוגיה מודרנית

נטלתי בחזרה את כל שאמרת' מאת: ניקאנור פארא

בטרם אלך עלי לחביע את מישאלתי האחרונה: צנזורים וקוראים שירמו את הספר הזה הרי אין בו את כל שחפצתי לומר למרות העובדה שהוא נכתב בדם הרי אין בו את כל שחפצתי לומר. אף גורל בכוחו להיות עצוב משלי הוכיחי בידי הצל שלי: המילים נוקמות בי את ניקמתן. סלה לי, קוראי, קוראי הטוב אם ניבצר ממני לנטוש אותך בהעוויות של נאמנות. אני נוטש אותך בחיך מאלץ ועצוב. יתכן שזה כל שאני בהווה אך אנא האזן למילתי האחרונה: נטלתי בחזרה את כל שאמרת. עם המרירות הגדולה ביותר בתכל נטלתי בחזרה את כל שאמרת. ניקאנור פארא, נולד בשנת 1914 ב" צ'ילה, פרופסור לפסיקה ומתימטיקה. שיריו תורגמו לכמה לשונות והוא היה מועמד כמה פעמים לזכייה ב" פרס נובל. שיריו זה מתורגם מתוך מחזור השירים אנטי-פואמות.

מכתבו, הוא מאכיל במתכון בחצאי אמיי תות את, הקורא התמים" שהוא כה דואג לנפשו, ומתעלם מכך, שהתבשיל ה"גל, משמש פתיח מקדים לקטע, שבו מבהיר המשורר מנחם בן, לרעייתו/גרושתו, את הקטע הרציב: "זהו, יעל, אלה השקרים שאני זוכר שהייתרתי מן. אולי יש עוד שקר אחד: נידמה לי שלא סיפרתי לך שהפסדתי בפוקר, כבר אחרי שהתגרשנו, איה חמש מאות לירות (למאיר)... אגב, בחצי השנה האחרונה לא שיחקתי פוקר (אחרי אותו מישהק עם מאיר נישבעתי לא לשחק יותר)... וכותב שורות אלה מאמין, שמחובתו לפענח לכל אותם "קורי" אים תמימים" שוויולטיר דואג לתמימותם, את המסתתר מאחרי קטע זה בוידויו של מנחם בן.

מאחר שאין בכוחו של כותב שורות אלה לשנות את פני ההיסטוריה התרבותית לשנות שירית, שכתוצאה ממנה מרבית המשוררים מוזכרים בספר פלונטר בשל כישוריהם המיניים, בעוד ויזלטיר מוזכר בנושא כי שוריו הצבאיים והפוקרטיים. ניתן להבין את מרירותו.

מאחר שוויולטיר מקדיש דאגה רבה כי נושא היכן מתחילים וניגמרים, "כישוריו וכישרונותיו" של כותב שורות אלה, אין ספק, כי השיר באנתולוגיה המודרנית הרציב יעורר עניין רב בין קוראיו של ויזלטיר.

מדע בדיוני

חוק ההתאבדות

"לפי חוק ההתאבדות משנת 2102, מהווה הצייד דרך חוקית לגמרי להתאבדות - בתנאי שהניצוד רכש לעצמו קודם לכן ביטוח לעולם הבא. העשירים שמיצו את כל תענות החיים הפכו ניצודים; קבוצה של רוצחים מיקצועיים היו הציידים. הניצוד בחר את הזמן, המקום וכלי-הנשק - כל דבר מרשית וקולשון או שלשלת-מתכת שבוחר משיגו בקצה, ועד לקולט 45 - זהבון עצמו ליהנות מהמאורע המסיער ביותר בחייו השורפים..." כך כותב על

אלמוות בע"מ תלאות ואימה